

ÜMUMİ İNTELLEKT SƏVİYYƏSİNİN (MƏNTİQİ TƏFƏKKÜRÜN) YOXLANILMASI ÜZRƏ QƏBUL İMTAHANI PROQRAMI VƏ İZAHLI TEST TAPŞIRIĞI NÜMUNƏLƏRİ (LAYİHƏ)

Ümumi intellekt səviyyəsinin yoxlanılması üzrə test üç bölmədən ibarətdir: sözlə bağlı (verbal), fiqurla bağlı, məntiqi-riyazi.

SÖZLƏ BAĞLI (VERBAL) TEST TAPŞIRIQLARI

1. Analogiyaya görə sözün (sözlərin) seçilməsi
2. Anaqramı həll etməklə fərqli sözün tapılması
3. Mətnin məntiqi təhlili

FİQURLA BAĞLI TEST TAPŞIRIQLARI

4. Analogiyaya görə şəklın seçilməsi
5. Şəklın məntiqi tamamlanması, sıranın davam etdirilməsi
6. Fiqrın hissələrinin xəyalən birləşdirilməsi (ayrılması)
7. Fiqrın hissələri arasında fəza münasibətlərinin müəyyən edilməsi
8. Qatlanaraq kəsiklər edilmiş kağızın açılışının tapılması

MƏNTİQİ-RİYAZİ TEST TAPŞIRIQLARI

9. Riyazi qanunauyğunluğun tapılması və tətbiq edilməsi
10. Məntiqi-riyazi məsələlərin həlli
11. Qrafik şəkildə verilənlərin təhlili

TEST TAPŞIRIQLARININ NÜMUNƏLƏRİ

Aşağıda sizə bütün bölmələr üzrə test tapşırıqlarının nümunələri təqdim edilir. Məqsəd test tapşırıqlarının yerinə yetirilməsi zamanı işinizin səmərəliliyini artırmaq üçün sizi tapşırıqların növləri ilə tanış etməkdir.

SÖZLƏ BAĞLI (VERBAL) TEST TAPŞIRIQLARI

Sözlə bağlı (verbal) bölməyə aid olan test tapşırıqları ilə söz ehtiyatının zənginliyi, sözlə ifadə olunmuş məlumatı təhlil etmə, sintez etmə, müqayisə etmə, ümumiləşdirmə, mücərrədləşdirmə, müxtəlif sözlərin istifadəsində incəlikləri hissetmə qabiliyyətləri yoxlanılır. Bu bölmə 3 altbölmədən ibarətdir.

1. Analogiyaya görə sözün (sözlərin) seçilməsi

Nümunə 1:

Verilən sözlər cütü arasında məntiqi əlaqəyə analoji olan variantı seçin (sözlərin ardıcılığı nəzərə alınmalıdır).

ləçək – çiçək

- A) ağac – ot
- B) burun – baş
- C) göz – qaş
- D) tala – əkin
- E) əl – barmaq

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. Tapşırıqda iki söz verilib: “ləçək – çiçək”. Bu sözlər arasında münasibət belədir: tamın hissəsi – tam. Yəni “ləçək” (tamın hissəsi) “çiçəyin” (tamın) bir hissəsidir. Beləliklə, bu məntiqi əlaqəyə analoji olan cavab variantını tapmalıyıq. E cavab variantında “əl – barmaq” sözləri arasında münasibət “tam – tamın

hissəsi”-dir, yəni eyni məntiqi əlaqədir, lakin sözlər arasında ardıcılığı nəzərə alsaq, bu, düzgün cavab deyil.

Sözlər arasında ardıcılığın vacib olmasını nəzərə alsaq, B cavab variantı – “burun – baş” bu əlaqəyə analoji olan yeganə cavab variantıdır.

Nümunə 2:

Verilən sözlər cütü arasında məntiqi əlaqəyə analoji olaraq natamam cütü tamamlayın.

insan – beyin; kompyuter – ?

- A) təfəkkür
- B) rabitə
- C) maşın
- D) məlumat
- E) prosessor

İzahat:

Düzgün cavab E-dir. Tapşırıqda verilən «insan – beyin» sözləri arasında məntiqi əlaqə var: beyin insan orqanizmində müəyyən funksiyaları yerinə yetirir. Birinci iki söz arasında məntiqi əlaqəyə əsaslanaraq, analogiyaya görə üçüncü sözə uyğun olanı seçmək lazımdır. Birinci söz cütünə analoji olaraq, ikinci söz cütünü tamamlayan yeganə cavab variantı E – “prosessor”-dur. Yəni, əgər beyin insan orqanizmində müəyyən funksiyaları yerinə yetirirsə, kompyuterdə oxşar funksiyaları prosessor yerinə yetirir.

2. Anaqramı həll etməklə fərqli sözün tapılması

Nümunə :

Hərflər sırası pozulmuş beş sözəndən dördü müəyyən əlamətə görə oxşardır. Hərflərin sırasını düzəldərək fərqli sözü tapın.

- A) d c y i n e d i B) i i m y r i C) i n c i k i
- D) i c b r i n i E) ş i c b i e n

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. Tapşırıqda verilən sözlərdə hərflər sırasını düzəltəndikdə *yeddinci, iyirmi, ikinci, birinci, beşinci* sözləri alınır. Bu sözlər arasında yalnız *iyirmi* miqdar sayı, digərləri isə sıra saylarıdır.

3. Mətnin məntiqi təhlili

a) məntiqi məsələnin həlli

Nümunə :

Üç qardaş – İsgəndər, Cavid, Samir müxtəlif universitetlərdə (A, B, C) müxtəlif fənləri (biologiya, tarix, iqtisadiyyat) tədris edirlər. İsgəndər A-da, Cavid isə B-də işləyir. A-da işləyən şəxs tarixi tədris etmir. B-də işləyən şəxs iqtisadiyyatı tədris edir. Cavid biologiyayı tədris etmir.

Samir hansı fənni hansı universitetdə tədris edir?

- A) biologiyayı A-da B) tarixi C-də C) iqtisadiyyatı B-də
- D) iqtisadiyyatı C-də E) biologiyayı B-də

İzahat:

Düzgün cavab A-dır. Mətnə verilənlərə görə, üç qardaş müxtəlif universitetlərdə müxtəlif fənləri tədris edirlər. Qardaşlardan heç biri A-da tarixi tədris etmir. “B-də işləyən şəxs iqtisadiyyatı tədris edir” hökmündən belə nəticə çıxır ki, A-da işləyən iqtisadiyyatı da tədris etmir. Deməli, A-da işləyən biologiyayı tədris edir. İsgəndər A-da işləmədiyinə, Cavid isə

biologiyayı tədris etmədiyinə görə məlum olur ki, Samir A-da biologiyayı tədris edir.

Aşağıdakı kimi cədvəl qurub, mətnə verilənlərə müvafiq olaraq xanalarda “–” və ya “+” işarələri qoymaqla da məsələni həll etmək mümkündür.

Qard.	Univ./fənn	İsgəndər	Cavid	Samir
A	bio.	–	–	+
	tarix	–	–	–
	iqd.	–	–	–
B	bio.	–	–	–
	tarix	–	–	–
	iqd.	+	–	–
C	bio.	–	–	–
	tarix	–	+	–
	iqd.	–	–	–

b) mətnə əsasən məntiqi nəticənin tapılması

Nümunə :

Bir sıra üzrə yerləşən 9 bina 1-dən başlayaraq ardıcıl nömrələnib. Binaların üçü mavi, üçü qırmızı, üçü isə yaşıl rənglə boyanıb. Binaların rəngi ilə bağlı aşağıdakılar məlumdur:

- III bina qırmızı rəngdədir.
 - I və VI binalar eyni rəngdədir.
 - Yaşıl rəngli binaların hamısının nömrələri təkdir.
- Aşağıdakılardan hansı mütləq doğrudur?
- IV və VI binalar fərqli rəngdədir.
 - V bina yaşıl rəngdədir.
 - I və VIII binalar eyni rəngdədir.
 - II bina mavi rəngdədir.
 - IV və VIII binalar eyni rəngdədir.

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. Yaşıl rəngli binaların nömrələri tək rəqəm olduğuna görə 1, 3, 5, 7 və 9 nömrəli binalardan üçü yaşıl olmalıdır (3). III bina qırmızı rəngdədir (1). I bina da yaşıl rəngli ola bilməz, çünki elə olsa idi, VI bina da yaşıl olmalı idi (2). Bu isə verilənlərə ziddir (3). Deməli, 5, 7 və 9 nömrəli binalar yaşıl rəngdədir. Digər 4 cavab variantlarının doğru və ya yanlış olması məlum deyil. Bunu müəyyənləşdirmək üçün verilmiş mətndəki məlumat kifayət etmir.

Mətnə verilənləri aşağıdakı kimi cədvəldə qeyd etməklə də görmək olar ki, verilmiş cavab variantları arasında mütləq doğru olanı B-dir.

Bina Rəng	I*	II	III	IV	V	VI*	VII	VIII	IX
yaşıl	–	–	–	–	+	–	+	–	+
qırmızı			+		–		–		–
mavi			–		–		–		–

* bax, şərt 2.

c) verilmiş mətnin məzmunu ilə bağlı suala cavabın tapılması

Nümunə :

“Günah”, “haram” anlayışlarına əsaslanan babalarımız heyvanların nəsilvermə vaxtında ov etməz, ana heyvana güllə atmaz, kürütökmə vaxtında balığa tor qurmaz, kütləvi heyvan qırğını etməz, quş yuvasından yumurta götürməz. Onlar yaş ağacı kəsməz, torpağa qaynar su tökməz, suyu murdar eləməz.

Mətnəki məlumatlardan hansı nəticəyə gəlmək mümkündür?

- Təbiətin qorunmasında tarixən əhalinin dini mədəniyyəti böyük əhəmiyyət daşıyır.
- Babalarımız “Qırmızı kitab”ın formalaşmasında iştirak ediblər.

C) Babalarımızın dini inancları onların təbiətdən lazımi səviyyədə istifadə etməsinə mane olub.

D) Qədim dövrlərdə əhali yalnız bitki mənşəli qida qəbul edirdi.

E) Vətən sevgisi, onu qorumaq borcu milli-mənəvi dəyərlərə söykənir.

İzahat:

Düzgün cavab A-dır. Verilmiş mətn digər dörd nəticəyə gəlməyə əsas vermir.

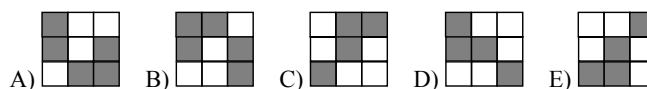
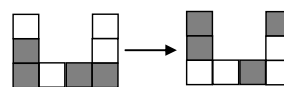
FİQURLA BAĞLI TEST TAPŞIRIQLARI

Bu bölməyə aid olan test tapşırıqları vizual məlumatı təhlil etmə, sintez etmə, müqayisə etmə, ümumiləşdirmə, mücərrədləşdirmə qabiliyyətlərini yoxlayır. Bu bölmə 5 altbölmədən ibarətdir.

4. Analogiyaya görə şəklın seçilməsi

Nümunə :

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

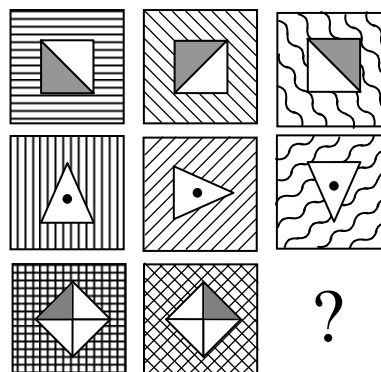
İzahat:

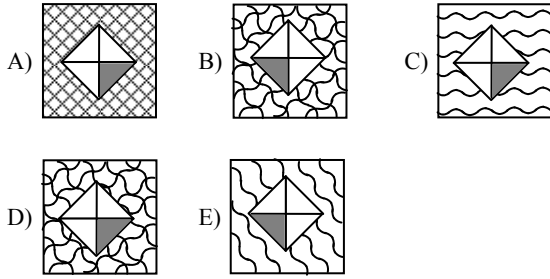
Düzgün cavab B-dir. Verilən şəkillərdə fiqurlar bir-birinin güzgüdəki kimi əksidir, yalnız qara dördbucaqlılar ağ rəngli dördbucaqlılarla, ağ dördbucaqlılar isə qara rəngli dördbucaqlılarla əvəz olunur.

5. Şəklın məntiqi tamamlanması, sıranın davam etdirilməsi

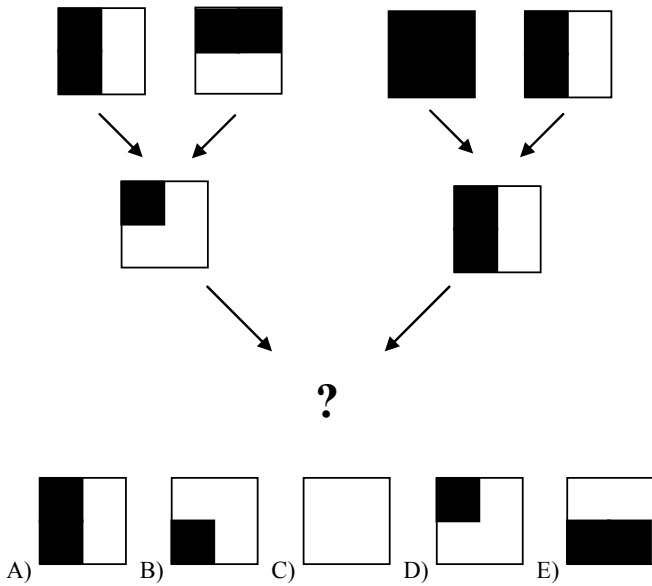
Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

Nümunə 1:

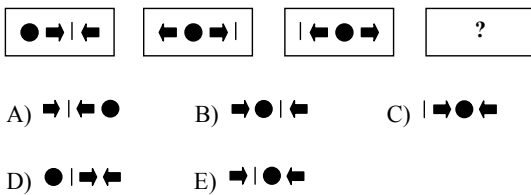

İzahat:

Düzgün cavab D-dir. Cavab verərkən 2 meyara fikir vermək lazımdır: daxili fiqurların vəziyyətinə və kvadratların daxilindəki cizgilərə. Daxili fiqur sətir üzrə hər dəfə 90° saat əqrəbi istiqamətində fırlanır. III sətirdəki cizgilər isə I və II sətirin müvafiq sütunundakı cizgilərin kəsişməsindən alınır.

Nümunə 2:**İzahat:**

Düzgün cavab D-dir. Verilən dördbucaqlıları üst-üstə qoyanda, yalnız ümumi olan qara rənglənmiş hissə qalır.

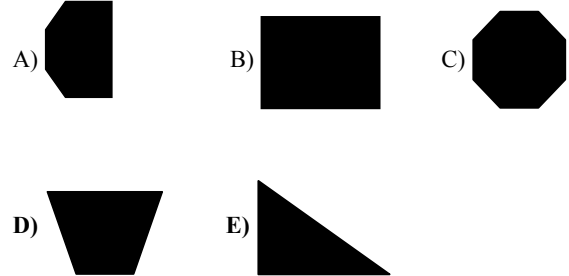
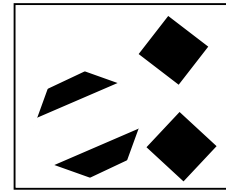
Nümunə 3:**İzahat:**

Düzgün cavab A-dır, çünki fiqurlar soldan sağa 1 addım irəliləyirlər və sağdan birinci fiqur soldan birinci fiqurun əvvəlki yerinə keçir.

6. Fiqurun hissələrinin xəyalən birləşdirilməsi (ayrılması)

Nümunə 1:

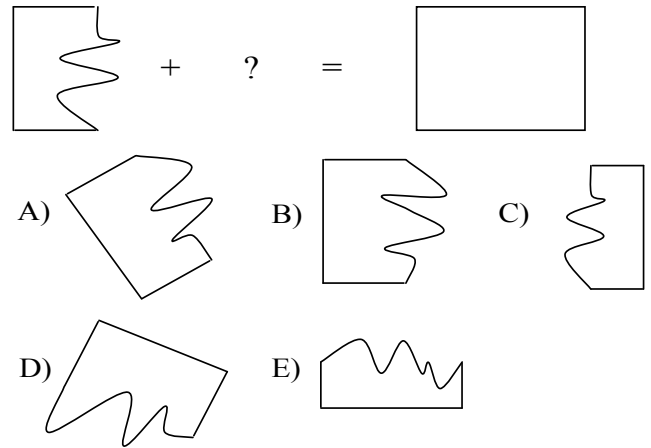
Verilən hissələrin xəyalən birləşdirilməsindən alınan fiquru tapın.

İzahat:

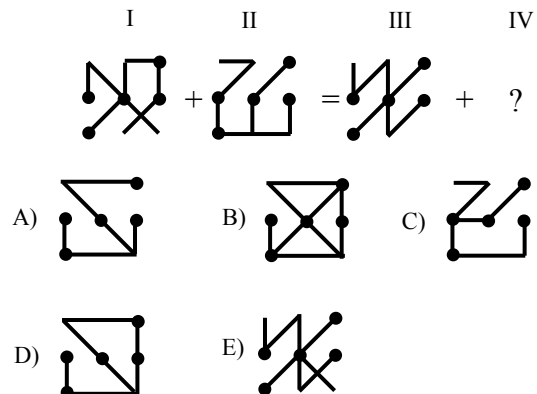
Düzgün cavab C-dir, verilən hissələri birləşdirəndə səkkizbucaqlı fiqur alınır.

Nümunə 2:

“?” işarəsinin əvəzinə uyğun olan variantı tapın.

İzahat:

Düzgün cavab A-dır, verilən hissə ilə bu variantdakı hissə bir-birini tamamlayır. Bu hissələrin birləşdirilməsindən sağdakı düzbucaqlı alınır.

Nümunə 3:**İzahat:**

Düzgün cavab D-dir.

I və II fiqurları üst-üstə qoyub, alınmış fiqurdan III fiquru təşkil edən xətləri “çıxmaq” lazımdır.

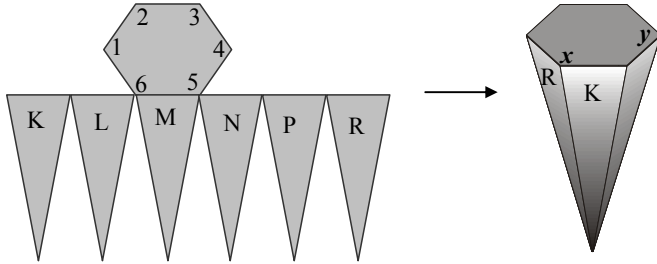

7. Fiqurun hissələri arasında fəza münasibətlərinin müəyyən edilməsi

a) verilmiş açılışa müvafiq fəza fiqurunun yığılması

Nümunə 1:

“?” işarəsinin yerinə uyğun olan variantı seçin.

$x = ?$ $y = ?$

	x	y
A)	1	3
B)	1	6
C)	2	3
D)	2	6
E)	3	6

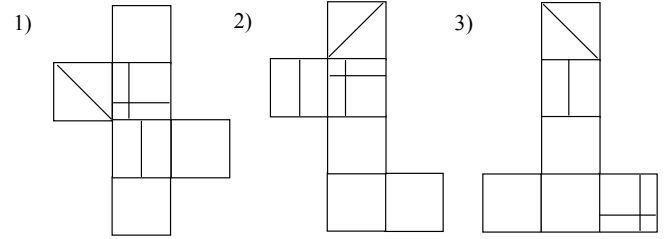
İzahat:

Düzgün cavab D-dir. Verilmiş açılışa görə, K üçbucağının oturacağına tərəfləri 1 və 2 ədədlərinə, R üçbucağının oturacağına tərəfləri isə 2 və 3 ədədlərinə müvafiqdir. Beləliklə, x ilə 2 işarələnmişdir. K üçbucağından sağda L üçbucağı, ondan sağ tərəfdə isə M üçbucağı yerləşir. Bu üçbucaqların oturacaqlarının ümumi ortaq nöqtəsi 6-dır. Deməli, y ilə 6 işarələnib.

b) fəza fiqurunun açılışına müvafiq variant(lar)ın tapılması

Nümunə 2:

Verilmiş kubun açılışına müvafiq variantları seçin.

- 4) 5)
- A) 1, 3, 5 B) 2, 4, 5 C) 2, 3 D) 2, 4 E) 1, 3

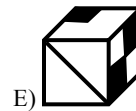
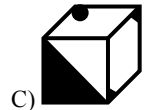
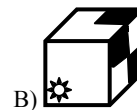
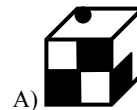
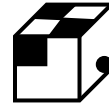
İzahat:

Düzgün cavab B-dir. II, IV və V açılış verilmiş kuba uyğun gəlir. I və III açılışları yığsaq, tapşırıqda verilən kubu almaq mümkün olmayacaq.

c) fiqurun çevrilməsi nəticəsində alınan variantın tapılması

Nümunə 3:

Verilən kubun ixtiyari çevrilməsi nəticəsində alınan cavab variantını seçin (kubun üzləri fərqli işarələnmişdir).

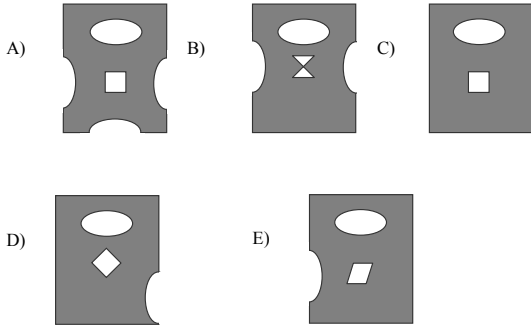
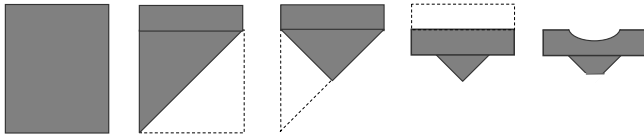
İzahat:

Düzgün cavab A-dır. Kub çevrildikdə yalnız bu cavab variantındakı kub alınır. Digər cavab variantlarında tapşırıqda verilən kubun üzləri arasındakı fəza münasibətləri pozulur, buna görə də onların heç biri düzgün cavab deyil.

8. Qatlanaraq kəsiklər edilmiş kağızın açılışının tapılması

Nümunə:

Qatlanmış rəngli kağızda kəsiklər edilib. Fikrən kağızı açın və açılışa müvafiq variantı tapın.

İzahat:

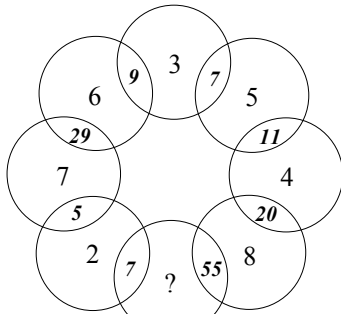
Düzgün cavab A-dır. Qatlama xətlərindən hər iki istiqamətdə kəsiklər simmetrik şəkildə əks olunur.

MƏNTİQİ-RİYAZİ TEST TAPŞIRIQLARI

Məntiqi riyazi bölməyə aid olan test tapşırıqları ədədlər arasındakı qanunauyğunluğu aşkar etmək qabiliyyətini, praktiki riyazi təfəkkürün inkişaf səviyyəsini qiymətləndirir. Bu bölmə 3 altbölmədən ibarətdir.

9. Riyazi qanunauyğunluğun tapılması və tətbiq edilməsi

Qanunauyğunluğu müəyyən edin və “?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

Nümunə 1:

- A) 10 B) 9 C) 11 D) 1 E) 12

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. İki qonşu dairənin mərkəzlərindəki ədədlərin hasilindən onların cəmini çıxıqda bu dairələrin kəsişməsindəki ədəd alınır. Bu qayda ilə, axtarılan ədədi x kimi işarə etsək, $8x - (8 + x) = 55$; $7x = 63$; $x = 9$ və ya $2x - (2 + x) = 7$; $x = 9$.

Nümunə 2:

? 54 32 18 16 6 8 2

- A) 62 B) 68 C) 66 D) 70 E) 64

İzahat:

Düzgün cavab E-dir. Bu sıranı iki altsıraya ayırmaq olar: ?, 32, 16, 8 və 54, 18, 6, 2. Birinci altsırada (?, 32, 16, 8) ədədlər 2 dəfə azalır ($32 : 2 = 16$, $16 : 2 = 8$). İkinci altsırada (54, 18, 6, 2) ədədlər 3 dəfə azalır ($54 : 3 = 18$, $18 : 3 = 6$, $6 : 3 = 2$). Biz birinci altsıranın birinci ədədini tapmalıyıq. Ona görə də 32 ədədini 2-yə vurmaq lazımdır

ki, “?” işarəsinə uyğun olan ədədi tapaq: 32-ni 2-yə vuranda 64 alınır.

Nümunə 3:

239 (25) 441
546 (100) 212
660 (36) 114
581 (?) 413

- A) 33 B) 36 C) 32 D) 35 E) 49

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. Əvvəlki üç sıradakı qanunauyğunluğa görə, solda verilən ədədi təşkil edən rəqəmlərin cəmindən sağda verilən ədədi təşkil edən rəqəmlərin cəmini çıxıb, alınan fərqi kvadrata yüksəltməklə ortadakı ədədi almaq olur. Bu cür əməliyyatı sonuncu sırada apardıqda, $(5+8+1) - (4+1+3) = 6$; $6^2 = 36$ alınır.

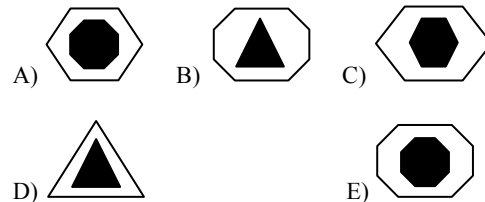
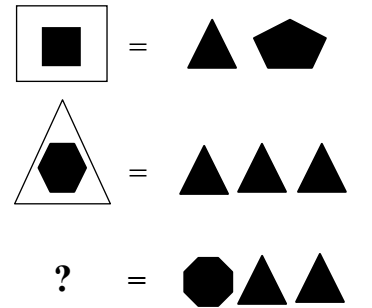
Nümunə 4:

♦ 734 = 84 ♦ 362 = 36
♦ 632 = 1 ♦ 841 = 2
♦ 563 + ♦ 821 = ?

- A) 33 B) 81 C) 112 D) 94 E) 120

İzahat:

Düzgün cavab D-dir. Qarşısında ♦ işarəsi olan ədədin rəqəmləri bir-birinə vurulur, ♦ işarəsi olan ədədin rəqəmləri isə ardıcıl qaydada bölünür. Bu qanunauyğunluğu tətbiq etdikdə, $(5 \cdot 6 \cdot 3) + (8 : 2 : 1) = 94$ alınır.

Nümunə 5:**İzahat:**

Düzgün cavab A-dır. Bərabərlik işarəsi fiqurların tərəflərinin, yaxud bucaqlarının sayının cəminə əsaslanır. Beləliklə, “?” işarəsinin yerinə cəmi 14 tərəfi, yaxud bucağı olan fiqurlar olmalıdır.

Nümunə 6:

“?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

4 - ● = 3
■ - ● = 4
★ - 3 = ■

$$\bullet + \blacksquare + \star = ?$$

- A) 10 B) 12 C) 14 D) 16 E) 18

İzahat:

Düzgün cavab C-dir.

Əgər $4 - \bullet = 3$, onda $\bullet = 1$,

əgər $\blacksquare - \bullet = 4$, onda $\blacksquare = 4 + 1 = 5$,

əgər $\star - 3 = \blacksquare$, onda $\star = 5 + 3 = 8$.

Beləliklə, $\bullet + \blacksquare + \star = 1 + 5 + 8 = 14$.

Nümunə 7:

$$\begin{array}{r} \times \text{ABC} \\ 21 \\ + \text{ABC} \\ \hline 690 \\ ? \end{array}$$

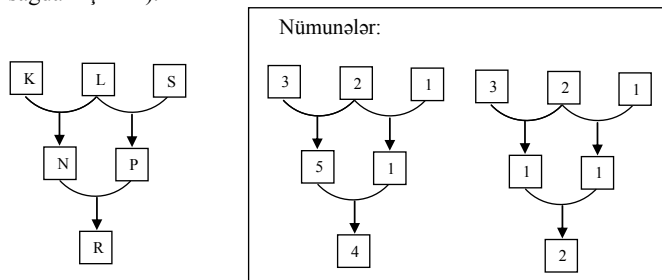
- A) 7366 B) 7711 C) 7345 D) 7245 E) 7135

İzahat:

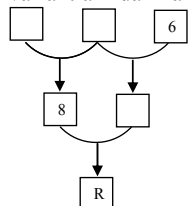
Düzgün cavab D-dir. ABC-ni 2-yə vuranda 690 alırıqsa, $ABC=345$. 345-i 21-ə vurduqda 7245 alırıq.

Nümunə 8:

Aşağıdakı sxemdə K, L, S, N, P, R rəqəmlərdir. Oxla göstərilən hər bir rəqəm özündən əvvəlki iki rəqəmin cəmi və ya fərqidir. Məsələn, $N=K+L$ və ya $N=K-L$ (çıxma zamanı soldakı rəqəmdən sağdakı çıxılır).

Eyni qaydada qurulmuş aşağıdakı sxemdə R verilmiş cavab variantlarından hansına bərabər ola bilməz?

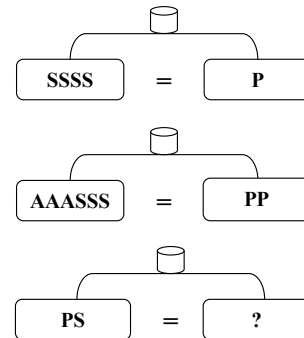

- A) 1 B) 3 C) 6 D) 7 E) 9

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. $R=3$ olsa, $P=5$ olmalıdır. Elə olduqda isə, $L+6=5$ və ya $L-6=5$ şərti ödənilməlidir. Bu isə mümkün deyil.

Verilmiş digər cavab variantlarını yoxlayaq. $R=1$ olduqda, $P=7$, $L=1$, $K=9$ və ya $K=7$ olacaq. $R=6$ olduqda, $P=2$, $L=8$, $K=0$ olacaq. $R=7$ olduqda, $P=1$, $L=7$, $K=1$ olacaq. $R=9$ olduqda, $P=1$, $L=7$, $K=1$ olacaq.

Nümunə 9:

- A) AA B) AAA C) SAA D) SSA E) SSS

İzahat:

Düzgün cavab B-dir.

Birinci həll yolu.

Əgər $P = SSSS$ -dirsə, onda $PP = SSSSSSSS = AAASSS$, buradan $AAA = SSSS = PS$. Beləliklə, $PS = AAA$.

İkinci həll yolu.

Əgər ikinci bərabərliyin hər tərəfinə S əlavə etsək, bərabərlik dəyişməyəcək və $AAASSS = PPS$ olacaq. Nəzərə alsaq ki, $SSSS = P$ -dir, onda növbəti bərabərlik $AAA=PS$ olacaq.

Nümunə 10:

Verilən cədvəlin ilk iki sətrinin tərtib olunma qanunauyğunluğunu müəyyən edin və bu qanunauyğunluğa görə üçüncü sətərə əsasən dördüncü sətəri tapın.

I	5	3	6	4	8	6	12
II	2	4	8	10	20	22	44
III	4	8	6	12	10	20	18
IV	?	?	?	?	?	?	?

A) 3 4 5 7 6 9 10
 B) 1 2 4 8 16 32 64
 C) 20 18 16 14 12 10 8
 D) 1 2 4 8 10 20 22
 E) 30 26 22 18 14 10 6

İzahat:

Düzgün cavab D-dir. Birinci sətirdə qanunauyğunluq belədir: əvvəlki ədəddən 2 çıxılır, alınan sonrakı ədəd 2-yə vurulur (n_1-2 , n_2-2 , ...). İkinci sətirdə əvvəlki ədədin üstünə 2 gəlirik, alınan sonrakı ədəd 2-yə vurulur (n_1+2 , n_2+2 , ...). Üçüncü sətirdə əvvəlki ədəd 2-yə vurulur, alınan sonrakı ədəddən 2 çıxılır (n_1-2 , n_2-2 , ...). Beləliklə, dördüncü sətirdə əvvəlki ədəd 2-yə vurulur, alınan sonrakı ədədin üstünə 2 gəlirik (n_1+2 , n_2+2 , ...). Cavab 1, 2, 4, 8, 10, 20, 22 ədədlər sırasından ibarətdir.

10. Məntiqi-riyazi məsələlərin həlli**Nümunə:**

«Yallı» rəqsini oynamaq üçün 3 oğlan və 4 qız məşq edirlər. Rəqs ifa etmək üçün onlar bir sırada qız / oğlan / qız / oğlan / qız / oğlan / qız ardıcılığı ilə əl-ələ tutmalıdırlar. Uşaqlar bu qaydada neçə cür düzülə bilərlər?

- A) 12 B) 64 C) 144 D) 81 E) 30

İzahat:

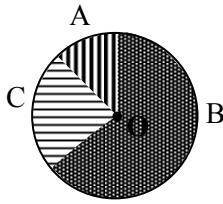
Düzgün cavab C-dir.

Qızların və oğlanların ayrı düzüldüyünü hesab edək. Qızlar 24 cür (4 nəfər olduqları üçün, $1 \times 2 \times 3 \times 4$), oğlanlar isə 6 cür (3 nəfər olduqları üçün, $1 \times 2 \times 3$) düzülə bilərlər. Uşaqlar qız-oğlan ardıcılığı ilə düzülməli olduğundan, bu variantların hasili tapılmalıdır.

Beləliklə, uşaqlar 144 cür (24×6) düzülə bilərlər.

11. Qrafik şəklində verilənlərin təhlili**Nümunə 1:**

“?” əvəzinə uyğun olan variantı seçin.

$$\angle B = 7\angle A$$

$$\angle C = 2\angle A$$

$$\angle A = ?$$

- A) 24° B) 36° C) 28° D) 26° E) 32°

İzahat:

Düzgün cavab B-dir. $\angle A + \angle B + \angle C = 360^\circ$ olduğu üçün:

$$\angle A + 7\angle A + 2\angle A = 360^\circ;$$

$$10\angle A = 360^\circ;$$

$$\angle A = 36^\circ.$$

Nümunə 2:

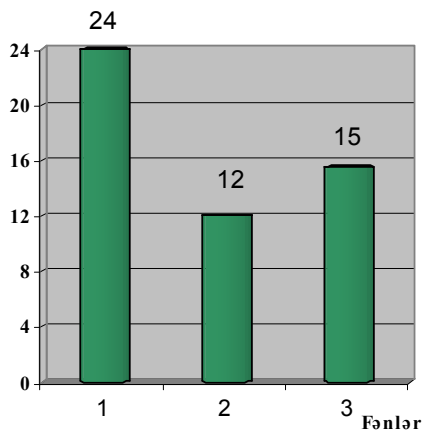
Avqust ayında universitetin kitabxanasına müxtəlif fənlər üzrə yeni kitablar gətirildi: fəlsəfə, riyaziyyat, tarix, kimya və informatika.

Fənlər üzrə kitablar	Avqust ayına qədər kitabların sayı	Yeni gətirilən kitabların sayı
Fəlsəfə	350	50
Riyaziyyat	600	200
Tarix	1000	20
Kimya	500	100
İnformatika	400	100

Kitabxanaçıya kitabxanada olan 3 fənn üzrə kitabların ümumi sayının (yeni kitabların sayını nəzərə alaraq) mütənasib nisbətini göstərən aşağıdakı şəkildə diaqram verilmişdir. Lakin diaqramda fənlərin adı qeyd olunmamışdır. Kitabxanaçı isə fənlərin adını müəyyən etməlidir.

Diaqramdakı “3” nömrəli fənnin adını müəyyən edin.

Kitabların sayı

- A) Fəlsəfə B) Riyaziyyat C) Tarix
D) Kimya E) İnformatika

İzahat:

Düzgün cavab E-dir. Verilən diaqramdan görünür ki:

Diaqramda göstərilən fənlər	Kitabların ümumi sayının mütənasib nisbəti
1	24
2	12
3	15

Diaqramda «2» nömrəsi ilə göstərilən fənn üzrə kitablar «1» nömrəsi ilə göstərilən fənn üzrə kitabların yarısını təşkil edir. Yalnız fəlsəfə üzrə kitablar riyaziyyat üzrə kitabların yarısını təşkil edir. Riyaziyyat üzrə 800 kitab – 24 hissə və ya fəlsəfə üzrə 400 kitab – 12 hissədirsə, onda 15 hissə – 500 kitabdır. Kitabxanada isə yalnız informatika üzrə 500 kitab var.

Fənlər üzrə kitablar	Avqust ayına qədər	Yeni gətirilən	Ümumi	Ümumi sayın mütənasib nisbəti
Fəlsəfə	350	50	400	12
Riyaziyyat	600	200	800	24
Tarix	1000	20	1020	
Kimya	500	100	600	
İnformatika	400	100	500	15

MAGİSTRATURAYA QƏBUL İMTAHANINA HAZIRLAŞANLAR ÜÇÜN KÖMƏKÇİ VƏSAİTLƏR:

- İsmayilov F. S., Həsənov İ. R. “Məntiqi təfəkkürün inkişaf etdirilməsi üçün IQ test nümunələri” I hissə. Bakı 2010
- İsmayilov F. S., Həsənov İ. R. “Məntiqi təfəkkürün inkişaf etdirilməsi üçün IQ test nümunələri” II hissə. Bakı 2010
- Boqomolova O.B. “Məntiq məsələləri”. Bakı, “Çıraq”, 2007.
- Əliyev M. M. “Əqli suallar”. Bakı, 2010
- Рассел К., Картер Ф. Большая книга IQ тестов. 1600 заданий. М., 2007.
- Айзенк Г. Классические IQ тесты. М., 2003.
- Баррет Д. Проверь себя. Тесты. СПб, 2007.
- SAT verbal workbook by Justin Kestler, 2004.
- GRE Practice general test. ETS, 2003.
- www.gre.org (Practice for a GRE test).

Ümumi intellekt səviyyəsinin yoxlanılması üzrə test tapşırığı nümunələri və onlara dair izahlı məlumat TQDK-nın nəzdində fəaliyyət göstərən psixometriya üzrə elmi-metodiki seminarla müzakirələrdən sonra hazırlanmış və qəbul edilmişdir.

Seminarın rəhbəri t.e.n. İ.R.Həsənovdur.

Tələbə Qəbulu üzrə Dövlət Komissiyası bu materialın tərtibində və təkmilləşdirilməsində iştirak edən seminar iştirakçılarna dərin minnətdarlığını bildirir.

AÇIQ TEST TAPŞIRIĞI NÜMUNƏLƏRİ

Ümumi intellekt səviyyəsini müəyyən edən bəzi test tapşırıqları cavab variantları olmadan (açıq tipli) təqdim ediləcək. Bu tipli test tapşırıqlarının cavabları cavab kartında müvafiq sualın nömrəsinin qarşısındakı cədvəldə aşağıdakı nümunələrdə olduğu kimi qeyd edilməlidir.

Nümunə 1.

+	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d</i>
<i>a</i>		5		
<i>b</i>				
<i>c</i>				
<i>d</i>			7	

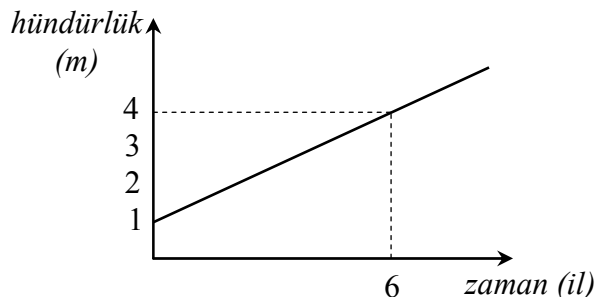
$$ac + bc + ad + bd = ?$$

Cavab: 35

3	5				
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
,	,	,	,	,	,

Nümunə 2.

Şəkildə ağacın əkildikdən sonra böyüməsi qrafiki göstərilmişdir. Qrafikə görə, əkildikdən neçə il sonra ağacın hündürlüyü 7 metr olacaq?

Cavab: 12

1	2				
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
,	,	,	,	,	,

Nümunə 3.

$$\begin{array}{r}
 \text{U H U} \\
 \times \quad \text{2 N} \\
 \hline
 \text{Y Y C 0} \\
 + \text{1 3 5 2} \\
 \hline
 \text{K U D L L}
 \end{array}$$

$$\text{U} + \text{L} = ?$$

Cavab: 6

6					
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
,	,	,	,	,	,

Nümunə 4.

800 zəngli saatın 60%-i 50% endirimlə, 10%-i isə 30% endirimlə satılıb. Qalan hissə isə biri 8 manata olmaqla endirimsiz satılıb. Endirimlə satılan zəngli saatların satışından neçə manat əldə olunub?

Cavab: 2368

2	3	6	8		
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
,	,	,	,	,	,

Nümunə 5.

Ana və onun üçəm uşaqlarının yaşlarının hasili 216-ya bərabərdir (yaşlar tam ədədlərlə ifadə olunub). Üçəmlərin yaşını müəyyən edin.

Cavab: 2

2					
0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9
,	,	,	,	,	,